This question paper contains 2 printed pages]

CD—47—2014

FACULTY OF COMMERCE

B.Com. (Third Year) (Sixth Semester) EXAMINATION

MARCH/APRIL, 2014

ADVANCED ACCOUNTING AND AUDITING—II

(Theory)

(Thursday, 3-4-2014) **Time : 2.00 p.m. to 4.00 p.m.**

Time—Two Hours *Maximum Marks—40*

N.B. :— (*i*) Question No. **1** is compulsory.

(*ii*) *All* questions carry equal marks.

(*i*) प्रश्न क्र. 1 अनिवार्य आहे.

(*ii*) **सर्व** प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. What is Auditing ? Write advantages of auditing. 10

अंकेक्षण म्हणजे काय ? अंकेक्षणाचे फायदे लिहा.

2. Write the types of errors. 10

चुकांचे प्रकार लिहा.

P.T.O.

Or

(किंवा)

Explain the objects of audit evidence.

अंकेक्षण पुराण्याचे उद्देश विशद करा.

3. Define company auditor and its qualification. 10

कंपनी अंकेक्षकाची व्याख्या द्या व त्याची पात्रता लिहा.

Or

(किंवा)

Write kinds of Audit Report.

अंकेक्षण अहवालाचे प्रकार लिहा.

4. Explain the difference between Investigation and Auditing. 10

अन्वेषण व अंकेक्षण यातील फरक स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

Explain the duties of a company auditor.

प्रमंडळ अंकेक्षकाची कर्तव्ये विशद करा.

This question paper contains 32 printed pages]

CD—63 to 68—2014

FACULTY OF COMMERCE

B.Com. (Third Year) (Sixth Semester) EXAMINATION

MARCH/APRIL, 2014

(Theory)

INCOME TAX LAW AND PRACTICE—II

(Taxation)

OR

HUMAN RESOURCE MANAGEMENT—II

OR

E-COMMERCE—III

(Legal Framework and Technology)

OR

BANKING AND INSURANCE

(E-Banking and Accounting—II)

OR

CO-OPERATION—II

OR

TRAVEL AND TOURISM

(Travel—II)

(Thursday, 10-4-2014) **Time : 2.00 p.m. to 4.00 p.m.**

Time—Two Hours *Maximum Marks—40*

INCOME TAX LAW AND PRACTICE—II

(Taxation)

N.B. :— (*i*) *All* questions are compulsory.

(*ii*) *All* questions carry equal marks.

(*iii*) Use of simple non-programmable calculator is allowed.

(*i*) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

(*ii*) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

(*iii*) साधा नॉन-प्रोग्रामेबल कॅलक्युलेटर वापरण्यास परवानगी आहे.

P.T.O.

1. Compute tax liability of Mr. Raman for the assessment year 2013-14 from the following particulars : 10

	Particulars		Rs.
(1)	Gross Salary		15,00,000
(2)	Short-term capital gain on sale of house property		50,000
(3)	Income from house property		1,00,000
(4)	Short-term capital gain on sale of shares (STT paid)		40,000
(5)	Long-term capital gain		2,00,000
(6)	Income from other source		70,000
	Gross Total Income		19,60,000
	Less : Deductions u/s		
	80C. For savings	1,00,000	
	80D. Medical Insurance Premium	35,000	
	80DD. Dependent Handicap relative	50,000	
	80E. Interest on Higher Education Loan	10,000	
	80G. Donation to P.M. Relief Fund	25,000	3,20,000
	Total Income		16,40,000

Relief admitted u/s 89(1) Rs. 50,000

Tax deducted at source from salary Rs. 1,00,000

खालील माहितीवरून करनिर्धारण वर्ष 2013-14 साठी श्री रमन यांच्या करदेयतेचे निर्धारण करा :

	तपशील		रु.
(1)	सकल वेतन		15,00,000
(2)	घर विक्रीवर अल्पमुदती भांडवली लाभ		50,000
(3)	गृह संपत्तीपासून उत्पन्न		1,00,000
(4)	भाग विक्रीवर अल्पमुदती भांडवली लाभ (STT शोधन केलेला)		40,000
(5)	दीर्घ मुदती भांडवली लाभ		2,00,000
(6)	इतर साधनापासून उत्पन्न		70,000
	सकल एकूण उत्पन्न		19,60,000
	वजा : कपाती कलमानुसार		
	80C. बचतीसाठी	1,00,000	
	80D. वैद्यकीय विमा प्रव्याजी	35,000	
	80DD. अवलंबून अपंग नातेवाइक	50,000	
	80E. उच्च शिक्षणासाठी कर्जावरील व्याज	10,000	
	80G. पंतप्रधान सहाय्यता निधीस योगदान	25,000	3,20,000
	एकूण उत्पन्न		16,40,000

कलम 89(1) नुसार मान्य सवलत रु. 50,000

वेतनातून उगमस्थानी कपात करण्यात आलेला कर रु. 1,00,000.

2. From the following information of Mr. Suresh calculate deductions u/s 80C for the assessment year 2013-14 : 10

	Particulars	Rs.
(1)	Contribution to Recognised Provident Fund	12,000
(2)	Deposit in Public Provident Fund	18,000
(3)	Investment in N.S.C. VIII Issue	10,000
(4)	Tuition fees paid for four children (Rs. 10,000 each)	40,000
(5)	Repayment of house building loan taken from wife	30,000
(6)	Repayment of house building loan taken from Bank (principal amount)	20,000
(7)	Life insurance premium paid on life of married daughter	10,000
(8)	L.I.C. premium on own life	20,000
(9)	Group insurance premium paid	3,000
(10)	Insurance premium on life of minor son paid on 01-04-2013	7,000

श्री सुरेश यांच्या खालील माहितीवरून करनिर्धारण वर्ष 2013-14 साठी कलम 80C नुसार कपातीची गणना करा :

	तपशील	रु.
(1)	मान्यताप्राप्त भविष्य निर्वाह निधीस योगदान	12,000
(2)	सार्वजनिक भविष्य निर्वाह निधीत गुंतवणूक	18,000
(3)	राष्ट्रीय बचत प्रमाणपत्रे आठवे निर्गमन मध्ये गुंतवणूक	10,000
(4)	चार मुलांचे शिक्षण शुल्क दिले (प्रत्येकी रु. 10,000 प्रमाणे)	40,000
(5)	घरबांधणीसाठी पत्नीकडून घेतलेल्या कर्जाची परतफेड केली	30,000
(6)	घरबांधणीसाठी बँकेकडून घेतलेल्या कर्जाची परतफेड केली (मुद्दल राशी)	20,000
(7)	विवाहीत मुलीची जीवन विमा प्रव्याजी शोधन	10,000
(8)	स्वत:च्या आयुष्यावरिल जीवन विमा प्रव्याजी शोधन	20,000
(9)	गट विमा प्रव्याजी शोधन	3,000
(10)	अज्ञान मुलाचे जीवन विमा प्रव्याजीचे शोधन 01-04-2013 रोजी केले	7,000

Or

(किंवा)

From the particulars given below determine deduction u/s 80 of Mr. Jagan for the assessment year 2013-14 : 10

	Particulars	Rs.
(1)	Contribution to Recognised Provident Fund	15,000
(2)	L.I.C. premium on own life	12,000
(3)	Repayment of house loan taken from friends and relatives	20,000
(4)	Donation for admission of a child	10,000
(5)	Deposit in Public Provident Fund	40,000
(6)	Investment in N.S.C. VIII Issue	43,000
(7)	Own medical insurance premium paid by cheque	10,000
(8)	Father's medical insurance premium paid by cheque	10,000
(9)	Interest paid on loan taken for higher education	30,000
(10)	Mr. Jagan's sister is a person with disability and dependent on Mr. Jagan	—

खालील माहितीवरून करनिर्धारण वर्ष 2013-14 साठी श्री जगन यांच्या कलम 80 नुसार कपातीचे गणन करा :

	तपशील	रु.
(1)	मान्यताप्राप्त भविष्य निर्वाह निधीस योगदान	15,000
(2)	स्वत:च्या जीवन विम्याची प्रव्याजी दिली	12,000
(3)	मित्र व नातेवाइकाकडून घर बांधकामासाठी घेतलेल्या कर्जाची परतफेड केली	20,000
(4)	मुलाच्या प्रवेशासाठी देणगी दिली	10,000
(5)	सार्वजनिक भविष्य निर्वाह निधीत गुंतवणूक	40,000
(6)	राष्ट्रीय बचत प्रमाणपत्रे आठवे निर्गमन मध्ये गुंतवणूक	43,000
(7)	स्वत:च्या वैद्यकीय विमा प्रव्याजीचे धनादेशाद्वारे शोधन	10,000
(8)	वडिलांच्या वैद्यकीय विमा प्रव्याजीचे धनादेशाद्वारे शोधन	10,000
(9)	उच्च शिक्षणासाठी घेतलेल्या कर्जावरील व्याजाची परतफेड	30,000
(10)	श्री जगन यांची बहिण अपंग असून ती जगन यांचेवर अवलंबून आहे	—

3. Mr. Rajaram, an Indian resident, furnishes the following particulars of his income for the assessment year 2013-14. Compute Gross Total Income : 10

Particulars	Rs.
(1) Income from House Property	5,000
(2) Profit from Rayon business	25,000
(3) Current year depreciation for Rayon business	500
(4) Long-term capital gain	9,500
(5) Short-term capital gain	4,000
(6) Income from securities (Gross)	10,000

The carry forward items from the assessment year 2012-13 are the following :

(*a*) Loss from Hosiery business (discontinued in 2010-11)	4,000
(*b*) Loss from Rayon business	3,000
(*c*) Long-term capital loss of previous year 2010-11	6,500
(*d*) Short-term capital loss	6,000

श्री राजाराम हे भारतीय निवासी असून करनिर्धारण वर्ष 2013-14 साठी त्यांनी आपल्या उत्पन्नाची माहिती खालीलप्रमाणे सादर केली आहे. सकल एकूण उत्पन्नाचे गणन करा :

तपशील		रु.
(1)	गृहसंपत्तीपासूनचे उत्पन्न	5,000
(2)	कृत्रीम रेशीम व्यवसायापासून नफा	25,000
(3)	रेशीम व्यवसायाचा चालू वर्षाचा घसारा	500
(4)	दीर्घमुदती भांडवली लाभ	9,500
(5)	अल्पमुदती भांडवली लाभ	4,000
(6)	प्रतिभूतीपासून उत्पन्न (सकल)	10,000

करनिर्धारण वर्ष 2012-13 पासूनचे अग्रेणित घटक खालीलप्रमाणे आहेत :

(*a*)	गंजीफ्राक व्यवसायापासून हानी (2010-11 मध्ये हा व्यवसाय बंद केला)	4,000
(*b*)	रेशीम व्यवसायापासून हानी	3,000
(*c*)	दीर्घमुदती भांडवली हानी (पुर्व वर्ष 2010-11 ची)	6,500
(*d*)	अल्पमुदती भांडवली हानी	6,000

Or

(किंवा)

From the following particulars of Mr. Gopal, compute Gross Total Income for the assessment year 2013-14 : 10

	Particulars	Rs.
(1)	Salary Income (computed)	45,000
(2)	Income from Kirana Shop	60,000
(3)	Current year depreciation for Kirana Shop	15,000
(4)	Income from Readymade business	75,000
(5)	Current year depreciation for Readymade business	18,000
(6)	Loss from Electronics business	2,61,000
(7)	Short-term capital gain	24,000
(8)	Long-term capital gain	63,000
(9)	Interest on Securities (Gross)	15,000

श्री गोपाल यांच्या खालील माहितीवरून करनिर्धारण वर्ष 2013-14 साठी सकल एकूण उत्पन्नाचे गणन करा :

	तपशील	रु.
(1)	वेतनापासूनचे उत्पन्न (गणन केलेले)	45,000
(2)	किराणा दुकानापासूनचे उत्पन्न	60,000
(3)	किराणा दुकानाचा चालू वर्षाचा घसारा	15,000
(4)	तयार कपडे व्यवसायाचे उत्पन्न	75,000
(5)	तयार कपडे व्यवसायाचा चालू वर्षाचा घसारा	18,000
(6)	इलेक्ट्रानिक्स व्यवसायापासूनची हानी	2,61,000
(7)	अल्पमुदती भांडवली लाभ	24,000
(8)	दीर्घमुदती भांडवली लाभ	63,000
(9)	प्रतीभुतीवर व्याज (सकल)	15,000

4. Write short notes on : 10

(*a*) Provisions for deduction of tax at source from salary

(*b*) Signing of Returns.

खालीलवर संक्षिप्त टीपा लिहा :

(अ) वेतनातून उगमस्थानी करकपातीच्या तरतूदी

(ब) विवरण पत्रकावरील स्वाक्षरी.

Or

(किंवा)

Write short notes on : 10

(*a*) Duty of person deducting tax

(*b*) Payment of advance tax.

खालीलवर संक्षिप्त टीपा लिहा :

(अ) करकपात करणाऱ्या व्यक्तीची कर्तव्ये

(ब) अग्रीम कराचे शोधन.

OR

(किंवा)

HUMAN RESOURCE MANAGEMENT—II

N.B. :— (*i*) Attempt *All* questions.

(*ii*) Figures to the right indicate full marks.

(*i*) **सर्व** प्रश्न सोडवा.

(*ii*) उजवीकडील अंक त्या प्रश्नाचे गुण दर्शवितात.

1. Explain the factors of Motivation. 10

अभिप्रेरणेचे घटक स्पष्ट करा.

2. Write a detailed note on Human Resource Accounting. 10

मानव संसाधन लेखांकन यावर सविस्तर टिपण लिहा.

Or

(किंवा)

Explain Fringe Benefits.

कल्याणकारी लाभ स्पष्ट करा.

3. What is Performance Appraisal ? Explain the objectives of performance appraisal. 10

कार्य मूल्यमापन म्हणजे काय ? कार्य मूल्यमापनाची उद्दिष्ट्ये सांगा.

Or

(किंवा)

Explain the forms of Workers Participation in Management.

कामगारांचा व्यवस्थापनातील सहभागाच्या पद्धती स्पष्ट करा.

4. Define the Motivation. Explain the importance of motivation. 10

अभिप्रेरणेची व्याख्या द्या. अभिप्रेरणेचे महत्त्व सांगा.

Or

(किंवा)

What is Wages and Salary ? State the components of Wages and Salary.

मजुरी व वेतन म्हणजे काय ? मजुरी व वेतनाचे घटक सांगा.

OR

(किंवा)

E-COMMERCE—III

(Legal Framework and Technology)

N.B. :— (*i*) Attempt *All* questions.

(*ii*) Question No. **1** is compulsory.

(*iii*) Figures to the right indicate full marks.

(*i*) **सर्व** प्रश्न सोडवा.

(*ii*) प्रश्न क्रमांक **1** आवश्यक आहे.

(*iii*) उजवीकडील अंक त्या प्रश्नाचे गुण दर्शवितात.

1. Explain the applications of EDI. 10

ई.डी.आय.चे उपयोग स्पष्ट करा.

2. What is WWW ? Explain WWW Server. 10

डब्ल्यू.डब्ल्यू.डब्ल्यू. म्हणजे काय ? डब्ल्यू.डब्ल्यू.डब्ल्यू. सर्व्हर स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

Explain Basic Software for E-Commerce Applications.

ई-वाणिज्याच्या उपयोगासाठी लागणारे मुलभूत सॉफ्टवेअर स्पष्ट करा.

P.T.O.

3. Explain Infrastructure of E-Commerce. 10

इन्फ्रास्ट्रक्चर ऑफ ई-कॉमर्स स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

Explain basic E-mail functions.

ई-मेलची मुलभूत कार्ये स्पष्ट करा.

4. Write short notes on (any *two*) : 10

(*i*) FTP (File Transfer Protocol)

(*ii*) Framework of E-Commerce

(*iii*) Web Browsers

(*iv*) Software and Hosting.

थोडक्यात टिपा लिहा (कोणतेही **दोन**) :

(*i*) एफ.टी.पी. (फाईल ट्रान्सफर प्रोटोकॉल)

(*ii*) फ्रेमवर्क ऑफ ई-कॉमर्स

(*iii*) वेब ब्राऊजर्स

(*iv*) सॉफ्टवेअर आणि होस्टींग.

OR

(किंवा)

BANKING AND INSURANCE

(E-Banking and Accounting—II)

N.B. :— (*i*) *All* questions should be attempted.

(*ii*) *All* questions carry equal marks.

(*iii*) Question No. **1** is compulsory.

(*i*) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

(*ii*) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

(*iii*) प्रश्न क्रमांक 1 अनिवार्य आहे.

1. From the following particulars extracted from the books of Badami Bank Ltd., you are required to prepare Profit & Loss A/c and Balance Sheet as on 31st March, 2013 in the prescribed format :

	Rs.
Share Capital (Authorised and Issued) :	
10,000 Shares of Rs. 100 each Rs. 50 paid	5,00,000
Reserve Fund	3,50,000

Fixed Deposit Accounts	9,50,000
Savings Bank Deposits	30,00,000
Current A/cs	80,00,000
Money at Call and Short Notice	3,00,000
Investment at Cost	30,00,000
Interest Accrued and Paid	2,00,000
Salaries (including Salary to General Manager Rs. 24,000 and Director's Fees Rs. 5,000)	80,000
Rent	20,000
General Expenses (including Stationery Rs. 5,000 and Auditor's Fees Rs. 2,000)	10,000
P & L A/c (Cr.) on April 1, 2012	2,10,000
Dividend for 2012	50,000
Premises (After Depreciation upto 31st March, 2012 Rs. 1,00,000)	12,00,000
Cash on Hand	60,000
Cash at Bank (other Banks)	13,00,000

Cash with RBI	15,00,000
Interest and Discount	7,50,000
Borrowing from other Banks	7,00,000
Bills Discounted and Purchased	6,00,000
Bills Payable	8,00,000
Loans overdraft and Cash credits	70,00,000
Unclaimed Dividend	30,000
Sundry Creditors	30,000
Bills for Collection being Bills Receivable	1,40,000
Acceptances, Endorsements and Guarantees	2,00,000

Adjustments :

(1) Rebate on bills discounted Rs. 5,000.

(2) Allow depreciation on premises at 5% p.a. on original cost.

(3) A provision for bad and doubtful debts to Rs. 30,000 is required.

(4) Create a provision for taxation Rs. 1,00,000.

The bank has no foreign business.

बादामी बँक लि. यांच्या ताळेबंदाचा 31 मार्च, 2013 रोजीचा तपशिल खालील प्रमाणे आहे. यावरून त्या तारखेचा लाभालाभ लेखा व स्थितीविवरण नमुना फॉर्मनुसार तयार करा :

विवरण	राशि (रु.)
भाग भांडवल (अधिकृत व निर्गमित) :	
10,000 अंश प्रत्येकी 100 रु. दर्शनीमूल्य पैकी 50 रु. वसूल	5,00,000
संचिती प्रजीवी	3,50,000
मुदती ठेव खाती	9,50,000
बचत बँक खाती	30,00,000
चालू खाती	80,00,000
याचना व अल्पसूचनेवर राशी	3,00,000
विनियोग· परिव्यय मूल्य	30,00,000
अर्जित व दत्त व्याज	2,00,000
वेतन (यात सामान्य प्रबंधकाचे 24,000 रु. व संचालक शुल्काचे 5,000 रु. समाविष्ट आहेत)	80,000

भाडे	20,000
सामान्य खर्च (यात लेखन सामग्रीचे 5,000 रु. व अंकेक्षण शुल्काचे 2,000 रु. समाविष्ट आहेत)	10,000
लाभालाभ लेखा एप्रिल 1, 2012 (समा.)	2,10,000
लाभांश 2012	50,000
भूमी व भवन (31 मार्च, 2012 पर्यंतचा घसारा 1,00,000 रु. आकारून)	12,00,000
हस्तस्थ रोख	60,000
अधिकोषस्थ रोख (अन्य बंक मध्ये)	13,00,000
रिझर्व बँक शिल्लक	15,00,000
वृद्धी आणि अपहार	7,50,000
इतर बँकांचे कर्ज	7,00,000
पूर्व प्रापित विपत्रे	6,00,000
देय विपत्रे	8,00,000
ऋण, रोख प्रत्याय व अधिविकर्ष	70,00,000

अनध्यर्थित लाभांश	30,000
विविध धनको	30,000
संग्रहणार्थ विपत्रे	1,40,000
स्वीकृती, पृष्ठांकने व हमीपत्रे	2,00,000

समायोजना :

(1) पूर्वप्रापित विपत्रावरील अपहार 5,000 रु.

(2) भूमी व भवनाच्या परिव्यय मूल्यावर 5% घसारा आकारा.

(3) बूडीत व संशयित कर्ज निधी 30,000 रु. करावयाचा आहे.

(4) आयकर तरतूद 1,00,000 रु. करावयाची आहे.

बँकेचा कोणत्याही प्रकारचा विदेशी व्यापार नाही.

2. Define a Banking Company and discuss the various provisions of Licencing from RBI in the purview of Sec. 22 and 11 of the Banking Regulation Act, 1949. 10

बँकींग कंपनीची व्याख्या द्या आणि बँकींग नियमन कायदा 1949 (BR Act. 1949) च्या कलम 22 व कलम 11 च्या संदर्भात भारतीय रिझर्व बँकेकडून परवाना प्राप्त करण्याच्या संदर्भातील तरतुदी स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

Outline the disclosure requirements of banks regarding Non-performing Assets, Income recognition and provisioning in Schedule 17 of New Regulations after 1991.

बँकातील गैर-निष्पादक संपत्ति (NPA), लाभाचे स्वीकृतीकरण (Income Recognition) व तरतुदीकरण (Provisioning) संदर्भातील नियामक अशा 1991 नंतर लागू करण्यात आलेल्या नियमावलीच्या शेड्युल 17 तील सादरीकरणासंबंधीच्या तरतूदींचे वर्णन करा.

3. Define Statutory Audit with reference to banks and outline the contents of Audit Report of a Banking Company. 10

अधिकोषाच्या संदर्भातील वैधानिक अंकेक्षणाची व्याख्या देऊन अधिकोष कंपनीच्या अंकेक्षण अहवालात समाविष्ट करावयाच्या मुद्यांची चर्चा करा.

Or

(किंवा)

Define Core Banking and discuss its significance with reference to business components, benefits and essential requirements.

कोअर बँकींगची व्याख्या करा आणि बँकींग व्यवसायासंदर्भात घटक, लाभ व अत्यावश्यक बाबीचे महत्त्व स्पष्ट करा.

4. Discuss the NEFT System with reference to coverage and role of various parties with reference to procedures of settlement. 10

नॅशनल इलेक्ट्रॉनिक फंड ट्रान्सफर (NEFT) व्यवस्थेचे त्याची व्याप्ती संबंधित पक्ष व व्यवहारपूर्ती संदर्भात वर्णन करा.

Or

(किंवा)

Give short notes on (any *two*) :

(*i*) RTGS

(*ii*) CAMEL Rating

(*iii*) NPA

(*iv*) CRR

थोडक्यात टिपा द्या (कोणत्याही **दोन**) :

(*i*) आर.टी.जि.एस. (RTGS)

(*ii*) कॅमल रेटींग (Camel Rating)

(*iii*) गैरनिष्पादक संपत्ति (NPA)

(*iv*) प्रारक्षित रेख निधी (CRR).

OR

(किंवा)

CO-OPERATION—II

N.B. :— (*i*) Attempt *All* questions.

(*ii*) *All* questions carry equal marks.

(*iii*) Question No. **1** is compulsory.

(*i*) **सर्व** प्रश्न सोडवा.

(*ii*) **सर्व** प्रश्नांना समान गुण आहेत.

(*iii*) प्रश्न क्रमांक **1** आवश्यक आहे.

1. Describe the management of co-operative consumers stores. 10

ग्राहक सहकारी भांडाराच्या व्यवस्थापनाचे वर्णन करा.

2. Explain the functions of co-operative sugar factories. 10

सहकारी साखर कारखान्याची कार्ये स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

Write a note on Formation of Employees Salary earners co-operative societies.

पगारदार कर्मचारी सहकारी संस्थाच्या स्थापनेवर टिप लिहा.

3. State the functions of co-operative marketing societies. 10

सहकारी विपणन संस्थांची कार्ये सांगा.

Or

(किंवा)

Write a note on Deputy Registrar of Co-operative Department.

सहकार खात्याच्या उपनिबंधकावर टीप लिहा.

4. Explain the importance of Co-operative Sugar Factories. 10

सहकारी साखर कारखान्याचे महत्व स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

The following is the Receipts and Payments Statement of the Santosh Consumers Stores for the first year ended on 30th June, 2013 :

Receipts and Payments Statement

For the year ended on 30th June, 2013

Receipts	Rs.	**Payments**	Rs.
Admission Fees	2,000	Purchases	1,00,000
Share Capital	50,000	Salaries	12,000
Bank Loan	20,000	Rent	3,000
Sales	1,20,000	Stationery	1,000
		Int. on Bank Loan	3,200
		Furniture	40,000
		Closing Balance	32,800
	1,92,000		1,92,000

P.T.O.

Adjustments :

(*i*) Closing Stock of Rs. 8,000.

(*ii*) Depreciation on Furniture Rs. 4,000.

(*iii*) Outstanding Rent Rs. 600.

(*iv*) Admission Fees transferred to Reserve Fund.

Prepare Trading A/c, P&L A/c for the year ended 30th June, 2013 and Balance Sheet as on that date.

संतोष ग्राहक भांडाराचे 30 जून, 2013, प्रथम वर्षाचे प्राप्ती आणि शोधनाचे खालील प्रमाणे विवरण आहे :

प्राप्ती आणि शोधन विवरण

30 जून, 2013

प्राप्ती	रु.	शोधन	रु.
प्रवेश शुल्क	2,000	खरेदी	1,00,000
भाग भांडवल	50,000	वेतन	12,000

बँक कर्ज	20,000	भाडे	3,000
विक्री	1,20,000	स्टेशनरी	1,000
		व्याज (बँक कर्ज)	3,200
		फर्निचर	40,000
		अखेर शिल्लक	32,800
	1,92,000		1,92,000

समायोजना :

(*i*) संवरण स्कंध 8,000 रु.

(*ii*) फर्निचर घसारा 4,000 रु.

(*iii*) अदत्त भाडे 600 रु.

(*iv*) प्रवेश शुल्क राखीव निधीला स्थानांतरित करा.

वरील विवरणावरून व्यापार लेखा, लाभालाभ लेखा व 30 जून, 2013 रोजीचे स्थितीविवरण तयार करा.

OR

(किंवा)

TRAVEL AND TOURISM

(Travel—II)

N.B. :— (*i*) Attempt *All* questions.

(*ii*) *All* questions carry equal marks.

(*iii*) Question No. **1** is compulsory.

(*i*) **सर्व** प्रश्न सोडवा.

(*ii*) **सर्व** प्रश्नांना समान गुण आहेत.

(*iii*) प्रश्न क्रमांक **1** आवश्यक आहे.

1. Explain the role of tourist guide in tourism. 10

पर्यटनात पर्यटन मार्गदर्शकाची भूमिका स्पष्ट करा.

2. What is Tour Operator ? Give its functions. 10

टुर व्यवस्थापक म्हणजे काय ? त्याचे कार्ये सांगा.

Or

(किंवा)

Discuss on Tour Package.

टुर पॅकेजवर चर्चा करा.

3. State the instructions given by Tourist guide when we are on tour. 10

प्रवासाला निघतांना पर्यटन मार्गदर्शक प्रवाश्यांना कोणत्या सर्वसाधारण सूचना देतात, ते सांगा.

Or

(किंवा)

Explain the qualities needed for effective personality.

प्रभावी व्यक्तिमत्त्वासाठी आवश्यक असलेले गुण स्पष्ट करा.

4. Write short notes on (any *two*) :

(*i*) Travel Information

(*ii*) Physical Fitness

(*iii*) Communication Skills

(*iv*) Checking Vehicle.

थोडक्यात टिपा लिहा (कोणतेही **दोन**) :

(*i*) प्रवास माहिती

(*ii*) शारिरीक तंदुरुस्ती

(*iii*) संभाषण कौशल्ये

(*iv*) वाहण तपासणी.

This question paper contains 16+2 printed pages]

CD—49—2014

FACULTY OF COMMERCE

B.Com. (Third Year) (Sixth Semester) EXAMINATION

MARCH/APRIL, 2014

(Theory Pattern)

MANAGEMENT ACCOUNTING

Paper II

(Friday, 4-4-2014) **Time : 2.00 p.m. to 4.00 p.m.**

Time—Two Hours *Maximum Marks*—40

N.B. :— (*i*) Attempt *All* questions.

(*ii*) Figures to the right indicate full marks.

(*iii*) Use of simple non-programmable calculator is allowed.

(*iv*) Working notes are necessary, which carries marks.

(*i*) **सर्व** प्रश्न सोडवा.

(*ii*) उजवीकडील दिलेली संख्या पूर्ण गुण दर्शवितात.

(*iii*) प्रोग्रॅम भरता न येणारा साधा कॅल्क्युलेटर वापरण्यास परवानगी आहे.

(*iv*) आगणन कार्य आवश्यक आहे, त्याला गुण आहेत.

P.T.O.

1. The following are the Financial Statements of Gouri Co. Ltd. : 10

Profit & Loss Account

For the year ended 31st December, 2010

Particulars	(Rs.)	**Particulars**	(Rs.)
Opening Stock	8,000	Sales	9,00,000
Purchases	4,00,000	Closing Stock	10,000
Carriage	12,000		
Gross Profit	4,90,000		
	9,10,000		9,10,000
Office Expenses	2,00,000	Gross Profit	4,90,000
Adm. Expenses	2,30,000		
Selling expenses	55,000		
Net Profit	5,000		
	4,90,000		4,90,000

Balance Sheet

As at 31st December, 2010

Liabilities	(Rs.)	Assets	(Rs.)
Capital	80,000	Fixed Assets	30,000
Reserves	15,000	Stock	10,000
Profit & Loss A/c	5,000	Debtors	15,000
Bank overdraft	10,000	Bills Receivable	25,000
Creditors	6,000	Bank	28,000
Bills Payable	4,000	Cash	12,000
	1,20,000		1,20,000

Calculate :

(*i*) Current Ratio

(*ii*) Debtors Turnover Ratio

(*iii*) Stock Turnover Ratio

(*iv*) Fixed Assets Turnover Ratio.

'गौरी' कंपनी लिमीटेडची वित्तीय विवरणे खालील प्रमाणे आहेत :

लाभालाभ लेखा

(31-12-2010 रोजी संपणाऱ्या वर्षाकरिता)

विवरण	(रु.)	विवरण	(रु.)
प्रारंभण स्कंध	8,000	विक्री	9,00,000
खरेदी	4,00,000	संवरण स्कंध	10,000
वाहतुक	12,000		
सकल लाभ	4,90,000		
	9,10,000		9,10,000
कार्यालयीन खर्च	2,00,000	सकल लाभ	4,90,000
प्रशासकीय खर्च	2,30,000		
विक्रीवरील खर्च	55,000		
शुद्ध लाभ	5,000		
	4,90,000		4,90,000

स्थितीविवरण

(31-12-2010 रोजीचे)

देयता	(रु.)	संपत्ती	(रु.)
भांडवल	80,000	स्थिर संपत्ती	30,000
संचिती	15,000	स्कंध	10,000
लाभालाभ लेखा	5,000	अधमर्ण	15,000
अधिकोष अधिविकर्ष	10,000	प्राप्य विपत्रे	25,000
उत्तमर्ण	6,000	अधिकोष	28,000
देय विपत्र	4,000	रोख	12,000
	1,20,000		1,20,000

खालील अनुपात काढा :

(*i*) चल अनुपात

(*ii*) अधमर्ण आवर्त अनुपात

(*iii*) स्कंध आवर्त अनुपात

(*iv*) स्थिर संपत्ती आवर्त अनुपात.

2. From the following Trading and Profit & Loss Account for the year ended 2010 and 2011. You are required to prepare a common size income statement and comment in brief : 10

Trading and Profit & Loss Account

(For the year ended 31st December)

Particulars	**2010** (Rs.)	**2011** (Rs.)
Opening Stock	60,000	55,000
Purchases	2,40,000	2,15,000
Gross Profit	1,55,000	1,50,000
	4,55,000	4,20,000
Operating Expenses	1,30,000	1,32,000
Net Profit	25,000	18,000
	1,55,000	1,50,000

Particulars	2010 (Rs.)	2011 (Rs.)
Sales	4,00,000	3,75,000
Closing Stock	55,000	45,000
	4,55,000	4,20,000
Gross Profit b/d	1,55,000	1,50,000
	1,55,000	1,50,000

31 डिसेंबर 2010 आणि 2011 वर्षाचे नफा-तोटा खाते खालील प्रमाणे आहेत. त्यावरून तुम्हास सामान्य आकार आय विवरण तयार करावयाचे आहेत. थोडक्यात विश्लेषण करा :

व्यापार आणि लाभालाभ खाते

31 डिसेंबर रोजी संपणाऱ्या वर्षाकरिता

विवरण	2010 (रु.)	2011 (रु.)
प्रारंभिक स्कंध	60,000	55,000
खरेदी	2,40,000	2,15,000
सकल नफा	1,55,000	1,50,000
	4,55,000	4,20,000

परिचालन व्यय (Operating Exp.)	1,30,000	1,32,000
शुद्ध नफा	25,000	18,000
	1,55,000	1,50,000

विवरण	**2010** (रु.)	**2011** (रु.)
विक्री	4,00,000	3,75,000
अंतिम शिल्लक माल	55,000	45,000
	4,55,000	4,20,000
सकल नफा (खाली आणले)	1,55,000	1,50,000
	1,55,000	1,50,000

Or

(किंवा)

From the following Balance Sheet of Yash Co. Ltd. for the year ended 2009 and 2010. You are required to prepare comparative Balance Sheet :

Liabilities	**2009** (Rs.)	**2010** (Rs.)
Equity Share Capital	3,00,000	4,00,000

Pref. Share Capital	1,50,000	1,00,000
Capital Reserve	10,000	20,000
General Reserve	30,000	50,000
Profit & Loss A/c	30,000	48,000
Proposed dividend	42,000	50,000
Sundry Creditors	25,000	47,000
Bills payable	20,000	16,000
Liability for expenses	30,000	36,000
Provision for taxation	40,000	50,000
	6,77,000	8,17,000

Assets	**2009** (Rs.)	**2010** (Rs.)
Goodwill	1,00,000	80,000
Land & Building	2,00,000	1,70,000

Plant	80,000	2,00,000
Investments	20,000	30,000
Sundry debtors	1,40,000	1,70,000
Stock	77,000	1,09,000
Bills Receivable	20,000	30,000
Cash-in-hand	15,000	10,000.
Cash at bank	10,000	8,000
Preliminary expenses	15,000	10,000
	6,77,000	8,17,000

खाली दिलेल्या यश कंपनी लि. च्या 2009 आणि 2010 रोजी संपणाऱ्या स्थितीविवरणा वरून तुम्हाला तुलनात्मक स्थिती विवरण तयार करावयाचे आहे :

देयता	2009 (रु.)	2010 (रु.)
समता भाग भांडवल	3,00,000	4,00,000
पुर्वाधिकार भाग भांडवल	1,50,000	1,00,000
भांडवल संचिती	10,000	20,000

सामान्य संचिती	30,000	50,000
लाभालाभ लेखा	30,000	48,000
आयोजीत लाभांश	42,000	50,000
विविध उत्तमर्ण	25,000	47,000
देय विपत्र	20,000	16,000
खर्चाकरिता देयता	30,000	36,000
कर तरतूद	40,000	50,000
	6,77,000	8,17,000

संपत्ती	**2009**	**2010**
	(रु.)	(रु.)
ख्याती	1,00,000	80,000
भूमि व इमारत	2,00,000	1,70,000
संयंत्र	80,000	2,00,000
विनियोग	20,000	30,000
विविध अधमर्ण	1,40,000	1,70,000
स्कंध	77,000	1,09,000

प्राप्य विपत्र	20,000	30,000
हस्तस्थ रोख	15,000	10,000
अधिकोषस्थ रोख	10,000	8,000
प्रारंभिक व्यय	15,000	10,000
	6,77,000	8,17,000

3. An engineering company is considering the purchase of a new machine. Two alternative machines (A and B) have been suggested, each having an initial cost of Rs. 5,00,000 : 10

Year	Cash Inflows	
	Machine (A)	Machine (B)
	(Rs.)	(Rs.)
1	1,50,000	50,000
2	2,00,000	1,50,000
3	2,50,000	2,00,000
4	1,50,000	3,00,000
5	1,00,000	2,00,000

The company has a target of return on capital of 10% and the present value of Re 1 at 10% discount is as follows :

Year	Present Value
1	0.909
2	0.826
3	0.751
4	0.683
5	0.621

On this basis, you are required to compare the net present value of the machines and advise which machine should be purchased employing discounted cash flow method.

अभियांत्रिकी प्रमंडळ एक नविन यंत्र खरेदी करण्याचा विचार करीत आहे. दोन पर्यायी यंत्रे ('अ' आणि 'ब') सुचविण्यात आली असून प्रत्येक यंत्राची मूळ किंमत 5,00,000 रुपये आहे.

वर्ष	रोख आंतर प्रवाह	
	यंत्र 'अ' (रु.)	यंत्र 'ब' (रु.)
1	1,50,000	50,000
2	2,00,000	1,50,000

3	2,50,000	2,00,000
4	1,50,000	3,00,000
5	1,00,000	2,00,000

प्रमंडळाने भांडवलावर 10% या दराने मिळकतीचे लक्ष निश्चित केले आहे. 10% अपहार लक्षात घेऊन 1 रु. चे वर्तमान मूल्य खालील प्रमाणे आहे :

वर्ष	वर्तमान मूल्य
1	0.909
2	0.826
3	0.751
4	0.683
5	0.621

वरील माहितीच्या आधारे यंत्राच्या शुद्ध वर्तमान मूल्याची तुलना करा आणि अपहारित रोख प्रवाह पद्धतीचा वापर करून कोणते यंत्र खरेदी करावे या संबंधीचा सल्ला द्या.

Or

(किंवा)

Prepare an estimate of working capital requirement from the following information of a trading concern :

(*i*)	Annual Sales	50,000 units
(*ii*)	Selling Price	Rs. 8 per unit
(*iii*)	Percentage of net profit on sales	25%
(*iv*)	Average credit period allowed to customers	8 weeks
(*v*)	Average credit period allowed by suppliers	4 weeks
(*vi*)	Average stockholding in terms of sales requirement	12 weeks
(*vii*)	Allow 10% for contingencies.	

खाली दिलेल्या एका व्यापारी संस्थेच्या माहितीवरून आवश्यक अनुमानित कार्यकारी भांडवल तयार करा :

(*i*)	वार्षिक विक्री	50,000 नग
(*ii*)	विक्री किंमत	8 रु. प्रति नग

(*iii*) विक्री वरील निव्वळ नफ्याचे प्रतिशत प्रमाण 25%

(*iv*) ग्राहकाना मान्य करण्यात आलेला उधारीचा सरासरी कालावधी 8 आठवडे

(*v*) पुरवठादारांनी मान्यता दिलेला उधारीचा सरासरी कालावधी 4 आठवडे

(*vi*) विक्रीच्या आवश्यकतेनुसार सरासरी स्कंध धारणा कालावधी 12 आठवडे

(*vii*) संभाव्य खर्चासाठी 10% मान्य.

4. The Anuja Ltd. provides you the following figures relating to production cost for the year 2012. 10

Items	**Budget** (Rs.)	**Actual** (Rs.)
Direct Materials	60,000	40,000
Direct Wages	20,000	24,000
Sundry Supplies	1,000	800

Indirect Wages	16,000	14,000
Maintenance of Machine	8,000	10,000
Depreciation	2,000	2,000
Motive Power	10,000	12,000
Production Manager's Salary	6,000	8,000

Prepare responsibility accounting report for production cost centre, showing therein variances from budget in absolute figures and also in percentage form.

अनुजा लि. ने आपणास 2012 या वर्षाची उत्पादन परिव्ययाची माहिती खाली दिली आहे :

पद	अंदाजपत्रकीय (रु.)	प्रत्यक्ष (रु.)
प्रत्यक्ष सामग्री	60,000	40,000
प्रत्यक्ष मजूरी	20,000	24,000
विविध पुरवठा	1,000	800
अप्रत्यक्ष मजूरी	16,000	14,000

यंत्राचे भरणपोषण	8,000	10,000
घसारा	2,000	2,000
गामक शक्ती	10,000	12,000
उत्पादन व्यवस्थापकाचे वेतन	6,000	8,000

वरील माहितीवरून उत्पादन परिव्यय केंद्राचा उत्तरदायित्व लेखाकर्म अहवाल तयार करून त्यात परिपूर्ण संख्येच्या व प्रतिशत स्वरूपातील विचलने दर्शवा.

Or

(किंवा)

Write short notes on the following :

(*i*) Limitations of Ratio Analysis

(*ii*) Importance of capital budgeting.

खालीलवर थोडक्यात टिपा लिहा :

(*i*) अनुपात विश्लेषणाच्या मर्यादा

(*ii*) भांडवली अंदाजपत्रकाचे महत्व.

This question paper contains 3 printed pages]

CD—51—2014

FACULTY OF COMMERCE

B.Com. (Third Year) (Sixth Semester) EXAMINATION

MARCH/APRIL, 2014

ECONOMIC DEVELOPMENT AND PLANNING IN INDIA—II

(Theory)

(Monday, 7-4-2014) **Time : 2.00 p.m. to 4.00 p.m.**

Time—Two Hours *Maximum Marks—40*

N.B. :— (*i*) Question No. **1** is compulsory.

(*ii*) *All* questions carry equal marks.

(*i*) प्रश्न क्रमांक 1 आवश्यक आहे.

(*ii*) **सर्व** प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. Explain the meaning of mixed economy and mixed economy features. 10

मीश्र अर्थव्यवस्थेचा अर्थ सांगुन मीश्र अर्थव्यवस्थेची वैशिष्टे स्पष्ट करा.

P.T.O.

2. Explain the industrial policy of 1991. 10

1991 चे औद्योगिक धोरण स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

Explain privatisation and economic reforms.

खाजगीकरण व आर्थिक सुधारणा स्पष्ट करा.

3. What is liberalisation ? Explain liberalisation impact on Indian Economy. 10

उदारीकरण म्हणजे काय ? उदारीकरणाचा भारतीय अर्थव्यवस्थेवर होणारा परिणाम स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

Explain the macro economic dimensions of Eleventh plan.

अकराव्या पंचवार्षिक योजनेच्या स्थुल आर्थिक दिशा स्पष्ट करा.

4. Explain the performance of Public Sector. 10

सार्वजनिक क्षेत्राची कामगिरी स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

Write short notes on :

(*a*) Industrial Licencing Policy

(*b*) Poverty Line.

थोडक्यात टिपा लिहा :

(*a*) औद्योगिक परवाना धोरण

(*b*) दारिद्र्य रेषा.

This question paper contains 3 printed pages]

CD—53—2014

FACULTY OF COMMERCE

B.Com. (Third Year) (Sixth Semester) EXAMINATION

MARCH/APRIL, 2014

BUSINESS REGULATORY FRAMEWORK—II

(Theory)

(Wednesday, 9-4-2014) **Time : 2.00 p.m. to 4.00 p.m.**

Time—Two Hours *Maximum Marks—40*

N.B. :— (*i*) Question No. **1** is compulsory.

(*ii*) *All* questions carry equal marks.

(*i*) प्रश्न क्रमांक 1 आवश्यक आहे.

(*ii*) **सर्व** प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. Explain the salient features of the Consumer Protection Act, 1986. 10

1986च्या ग्राहक संरक्षण कायद्याची वैशिष्टे स्पष्ट करा.

2. Distinguish between Bill of Exchange and promissory note. 10

विनीमय विपत्र आणि वचन पत्र यांच्यातील फरक स्पष्ट करा.

P.T.O.

Or

(किंवा)

Explain the important legal provisions relating to Cyber Law 2000.

सायबर कायदा 2000 मधील महत्वाच्या कायदेशीर तरतुदी स्पष्ट करा.

3. Explain rules regarding safety of labourers under Factories Act, 1948. 10

कारखाना अधिनियम 1948 अंतर्गत कामगारांच्या सुरक्षीतते संबंधीचे नियम स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

Define negotiable instruments and explain its features.

चलनक्षम दस्तएवजाची व्याख्या दया आणि त्याची वैशिष्टे स्पष्ट करा.

4. What is mean by strikes and Lock out ? State provision regarding strikes and Lock out under Industrial Dispute Act, 1947. 10

संप आणि टाळेबंदी म्हणजे काय ? संप व टाळेबंदी संबंधी औद्योगिक विवाद कायदा 1947 मधील तरतुदी स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

Write short notes on :

(*i*) District Forum

(*ii*) Scope of Right of Information Act.

थोडक्यात टिपा लिहा :

(*i*) जिल्हा मंच

(*ii*) माहितीचा अधिकार कायद्याची व्याप्ती.

This question paper contains 16 printed pages]

CD—81 to 86—2014

FACULTY OF COMMERCE

B.Com. (Third Year) (Sixth Semester) EXAMINATION

MARCH/APRIL, 2014

TAXATION

(Theory)

(Group A)

(Friday, 11-4-2014) **Time : 2.00 p.m. to 4.00 p.m.**

Time—Two Hours *Maximum Marks—40*

M. VAT. and Service Tax–II

N.B. :— (*i*) Attempt *All* questions.

(*ii*) *All* questions carry equal marks.

(*iii*) Question No. **1** is compulsory.

(*i*) **सर्व** प्रश्न सोडवा.

(*ii*) **सर्व** प्रश्नांना समान गुण आहेत.

(*iii*) प्रश्न क्रमांक **1** अनिवार्य आहे.

1. What is Service Tax ? Explain constitutional basis of service tax. 10

सेवाकर म्हणजे काय ? सेवाकराबाबतचा घटनात्मक आधार स्पष्ट करा.

P.T.O.

2. Explain the concept of taxable service. 10

करपात्र सेवा ही संकल्पना स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

List out the names of at least 10 various taxable services that are covered under service tax.

वेगवेगळ्या करपात्र सेवांच्या कमीत कमी 10 नावाची यादी सांगा ज्या सेवाकराखाली येतात.

3. Explain the payment of service tax with examples. 10

सेवाकराचे शोधन उदाहरणासह स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

What is the procedure for filling of Returns of Service Tax ?

सेवाकराचा परतावा भरण्याची कार्यपद्धती काय आहे ?

4. Explain the term Service of Chartered Accountant. 10

सनदी लेखापालाच्या सेवा ही कल्पना सांगा.

Or

(किंवा)

Explain the term commercial training and coaching.

व्यापारी प्रशिक्षण आणि शिकवण ही कल्पना विशद करा.

OR

(किंवा)

Marketing Management–II

N.B. :— (*i*) Attempt *All* questions.

(*ii*) *All* questions carry equal marks.

(*iii*) Question No. **1** is compulsory.

(*i*) **सर्व** प्रश्न सोडवा.

(*ii*) **सर्व** प्रश्नांना समान गुण आहेत.

(*iii*) प्रश्न क्रमांक **1** अनिवार्य आहे.

1. Define Market Segmentation. Explain the benefits of Market Segmentation. 10

बाजारपेठ विभाजनाची व्याख्या द्या. बाजारपेठ विभाजनाचे फायदे स्पष्ट करा.

2. Explain the meaning and concept of Consumer Behaviour. 10

ग्राहक वर्तणूकीचा अर्थ व संकल्पना स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

What is marketing research ? Explain its importance.

विपणन संशोधन म्हणजे काय ? त्याचे महत्व स्पष्ट करा.

3. Describe the concept of CRM. 10

ग्राहक संबंध व्यवस्थापन संकल्पना विशद करा.

Or

(किंवा)

Describe the concept of Green Marketing.

ग्रीन मार्केटींग ही संकल्पना विशद करा.

4. Explain marketing research process in detail. 10

विपणन संशोधन प्रक्रिया सविस्तर स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

Write a detailed note on Insurance Marketing.

विमा विपणनावर सविस्तर टिपा लिहा.

OR

(किंवा)

E-COMMERCE

Paper IV

(Marketing and Internet Advertising)

N.B. :— (*i*) Attempt *All* questions.

(*ii*) Q. No. **1** is compulsory.

(*iii*) Figures to the right indicate full marks.

(*i*) **सर्व** प्रश्न सोडवा.

(*ii*) प्रश्न क्रमांक 1 अनिवार्य आहे.

(*iii*) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

1. Describe the models of Internet Advertising. 10

इंटरनेटवरील जाहिरात प्रतिकृतीचे वर्णन करा.

2. Explain pricing the product in E-commerce. 10

ई-वाणिज्यातील उत्पादनाची किंमत निश्चिती स्पष्ट करा.

P.T.O.

Or

(किंवा)

Discuss Agents Technologies in E-commerce.

ई-वाणिज्यातील अभिकर्ता तंत्रज्ञानावर चर्चा करा.

3. Explain common E-marketing tools. 10

ई-विपणनातील सामान्य साधने स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

Describe Web Browsers Multimedia Content.

वेब ब्राऊजर्स मल्टिमेडीया कंटेन्टचे वर्णन करा.

4. Write short notes on (any *two*) : 10

(*i*) Marketing Communication;

(*ii*) Internet Advertising;

(*iii*) Physical Distribution;

(*iv*) Information Publishing Technology.

थोडक्यात टिपा लिहा (कोणतेही **दोन**) :

(i) विपणन संदेशवहन;

(ii) इंटरनेट जाहिरात;

(iii) भौतिक वितरण;

(iv) माहिती प्रकाशन तंत्रज्ञान.

OR

(किंवा)

E-Insurance and Accounting–II

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) *All* questions carry equal marks.

(iii) Question No. **1** is compulsory.

(i) **सर्व** प्रश्न सोडवा.

(ii) **सर्व** प्रश्नांना समान गुण आहेत.

(iii) प्रश्न क्रमांक 1 अनिवार्य आहे.

1. Explain the meaning of Life Insurance and the procedure for settlement of Insurance claim. 10

जिवन विम्याचा अर्थ आणि विमा दावे निकाली काढण्याची कार्यपद्धती स्पष्ट करा.

2. Describe the procedure for computer accounting of insurance company. 10

विमा कंपनीच्या संगणक लेखाकार्यपद्धतीचे वर्णन करा.

Or

(किंवा)

Discuss on any *five* types of Life Insurance Policies.

जिवन विम्याच्या कोणत्याही **पाच** प्रकारांवर चर्चा करा.

3. Comment on the Internal Audit of Insurance Company. 10

विमा कंपनीच्या अंतर्गत अंकेक्षणावर टिप्पणी करा.

Or

(किंवा)

Explain the procedure for calculation of Life Insurance Premium.

जिवन विमा प्रव्याजीच्या आगणनाची कार्यपद्धती विशद करा.

4. Discuss on Bancassurance in India. 10

भारतातील बँकाश्युरन्सवर चर्चा करा.

Or

(किंवा)

From the following Trial Balance prepare a Balance Sheet of a Life Insurance Business (For the year ending 31 Dec., 2013) :

Particulars	Amount
	₹
Land and Building	10,00,000
Loans on Life Interest	3,50,000
Loans on Reversion	7,50,000
Loans on Policies	17,00,000
Investments :	
Govt. Securities	30,00,000

Debentures	5,00,000
Housing	10,00,000
Reversions	15,00,000
Outstanding Premiums	1,50,000
Outstanding Incomes	60,000
Cash in hand	2,00,000
Life Insurance Fund	1,00,90,000
Claims admitted but not paid	50,000
Sundry Creditors	70,000

खालील परिक्षासुची वरून जीवन विमा व्यवसायाचे स्थितीविवरण तयार करा (31 डिसेबर 2013 रोजी संपणाऱ्या वर्षाकरीता) :

विवरण	रक्कम
	₹
भुमी व इमारत	10,00,000
जीवन हितावरील कर्ज	3,50,000

परतीच्या मालमत्तेवरील कर्ज	7,50,000
विमा पत्रावर कर्ज	17,00,000
गुंतवणूक :	
सरकारी प्रतिभूती	30,00,000
कर्जरोखे	5,00,000
गृह (हाउसींग)	10,00,000
परत मालमत्ता	15,00,000
अदत्त प्रव्याजी	1,50,000
अप्राप्त उत्पन्न	60,000
हस्तस्थ रोक	2,00,000
जीवन विमा निधी	1,00,90,000
दावे स्विकृत परंतू देणे बाकी	50,000
विवीध धनको	70,000

OR

(किंवा)

Rural Development–II

N.B. :—(*i*) Attempt *All* questions.

(*ii*) *All* questions carry equal marks.

(*iii*) Question No. **1** is compulsory.

(*i*) **सर्व** प्रश्न सोडवा.

(*ii*) **सर्व** प्रश्नांना समान गुण आहेत.

(*iii*) प्रश्न क्रमांक **1** अनिवार्य आहे.

1. Explain credit-cum-subsidy programme of Swarnjayanti Gram Swarozagar Yojana. 10

स्वर्ण जयंती ग्राम स्वरोजगार योजनतील आनूदानासह कर्ज (credit-cum-subsidy) कार्यक्रमाची माहीती दया.

2. Write a note on District Committee under Prime Minister's Rozgar Yojana. 10

पंतप्रधान रोजगार योजनेच्या जिल्हा समीती विषयी टिपा लिहा.

Or

(किंवा)

Describe Rural Employment Generation Programme.

ग्रामीण रोजगार निर्मीती कार्यक्रमाचे वर्णन करा.

3. State establishment and functions of Rashtriya Mahila Kosh. 10

राष्ट्रीय महिला कोषाची स्थापना व कार्य सांगा.

Or

(किंवा)

Discuss State/UT Committee under Prime Minister's Rozgar Yojana.

पंत प्रधान रोजगार योजने अंतर्गत येणारी राज्य/UT समीतीची चर्चा करा.

4. Explain the role of National Scheduled Castes Finance and Development Corporation in rural development. 10

ग्रामीण विकासात राष्ट्रीय अनुसूचित जाती वित्तीय आणी विकास महामंडळाची भुमिका स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

Describe the role of Panchayat Raj Institutions in Swarnjayati Gram Swarozgar Yojana.

स्वर्ण जयंती ग्राम स्वरोजगार योजनेत पंचायतराज संस्थाची भुमिका वर्णन करा.

OR

(किंवा)

TRAVAL AND TOURISM

(Tourism–II)

N.B. :—(*i*) Question No. **1** is compulsory.

(*ii*) *All* questions carry equal marks.

(*i*) प्रश्न क्रमांक **1** अनिवार्य आहे.

(*ii*) **सर्व** प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. What is Tourism Marketing ? Explain tourist marketing mix. 10

पर्यटन विपणन म्हणजे काय ? पर्यटन विपणन मिश्रण स्पष्ट करा.

2. Discuss on tourism promotional tools. 10

पर्यटन वृद्धीसाठीच्या साधनांची चर्चा करा.

Or

(किंवा)

What are the bases of tourism business market segmentation ?

पर्यटन बाजार विभाजनाचे मुलभूत आधार कोणते ?

3. What is the procedure of registration of hotels and its gradation ? 10

हॉटेल्स नोंदणी व वर्गिकरणाची प्रक्रिया कोणती ?

Or

(किंवा)

Discuss on Kesri Tours and Thomas Cook India.

केसरी टुर्स व थॉमस कुक इंडिया यावर चर्चा करा.

4. Write short notes on (any *two*) : 10

(*i*) Advertising agencies;

(*ii*) Accommodation facilities;

(*iii*) Marketing in tourism;

(*iv*) Tourism marketing functions.

थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही **दोन**) :

(*i*) जाहिरात एजन्सीज;

(*ii*) निवास सुविधा;

(*iii*) पर्यटनातील विपणन;

(*iv*) पर्यटन विपणन प्रक्रिया.